

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Ἀλλὰ δὲν σοῦ πληρώνουν ἐνοίκιον δι' αὐτό...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα... Μὴ συγχέωμεν τὰ ζητήματα... Ἐν ἐκ τῶν δύο...

ΙΩΣΗΦ, (εἰσερχόμενος). Οἱ ἐνοικιασταὶ τοῦ κυρίου εἶναι ἀπ' ἔξω.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (πρὸς τὴν σύζυγόν του). Βλέπεις... ἀπάνω εἰς τὸ μεσημέρι... τί ἀκρίβεια!

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (ἐγείρεται, ὡς καὶ ὁ Λέων). Φέρουν χρήματα;

ΙΩΣΗΦ. Δὲν εἰξεύρω... ἀλλὰ ἔχουν, καθὼς λέγουν, παράπονα νὰ κάμουν εἰς τὸν κύριον...

(Εἰσέρχεται ἡ Καίτη καὶ βοηθεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ ποκομίση τὰ τῆς τραπέζης.)

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ἄ!... Βάλε τους εἰς τὸ γραφεῖόν μου.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (πρὸς τὸν Λέοντα). Ἄν θέλῃς νὰ μ' ἀκούσης, πῆγαινε καὶ σὺ μαζί με τὸν πατέρα σου.

ΛΕΩΝ. Εὐχαρίστως.

ΒΛΑΔΙΝΕ. Αὐτὸ εἶναι καλλίτερον... διότι, ὅταν εἴμεθα δύο... Ἄν με ζητήσουν τίποτε θὰ τοὺς εἴπω, ὅτι αὐτὸ εἶναι ὀδική σου δουλειά. Ἔλα.

(Διευθύνονται πρὸς τὴν θύραν, ὅτε εἰσέρχεται ὁ Τιθούριος).

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ὅσακις ἐξέρχομαι εἰς περίπατον, μεταβαίνω, ἐπίσης συχνότατα, οὐχὶ μακρὰν ἐκεῖθεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἕτερον μέρος τῆς πεδιάδος, εἰς τοὺς πρόποδας σχεδὸν τῆς Πάρνηθος, εἰς κομψὴν ἔπαυλιν οἰκοδομηθεῖσαν ἄλλοτε ὑπὸ τῆς βασιλείσης Ἀμαλίας καὶ καλουμένην ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «Ὁ Πύργος.» Ὑπάρχει ἐκεῖ πυργίσκος τις κακοῦ μεσαιωνικοῦ ρυθμοῦ, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς Ὁθων διήρχετο ἐνίοτε τὸ θέρος. Ἡ λεωφόρος εἶνε ἐξαιρετος, ἐκατέρωθεν ἔχουσα συκαμινέας· συναντᾷ δ' ὁ περιπατὼν ὠραίας συστάδας δένδρων καὶ ὑδρόμυλόν τινα μάλιστα περιβαλλόμενον ὑπὸ σκιερῶν καὶ ὑψηλῶν δένδρων. Ὁ Κηφισὸς τὸν χειμῶνα διέρχεται πρόχωμα ἱκανῶς εὐρὺ καὶ καταπίπτει αὐθις ὡς καταρράκτης ἐν μικρογραφίᾳ. Μακρὰ ἐλαιστοιοχία ἄγει εἰς τὸν βουαρικὸν πυργίσκον, ὑψούμενον ἐν τῷ μέσῳ κήπου ἐπιμελῶς καλλιεργουμένου ὑπὸ τοῦ νέου ἰδιοκτητοῦ. Τὸ βαρὺ καὶ σκαῖον τοῦτο οἰκοδόμημα ἔχει ἀψιδωτὰ παράθυρα καὶ ἐπάλξεις ἐτι!... Πρὸς ἐπιμετρὸν δὲ εἶνε ἐκτισμένον διὰ

λίθων καὶ βεθαμμένον διὰ κιτρίνου χρώματος. Πῶς παραφωνεῖ ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Ἰκτίνου τὸ κακόζηλον τοῦτο γερμανικὸν φρούριον!...

Ἀλλὰ δὲν μεταβαίνω δι' αὐτὸ εἰς τὸν «Πύργον» εὐρίσκονται ἐκεῖ δύο σύνδενδροι λόφοι, ὅπου ἄλλοτε περιεπάτει ἡ βασίλισσα, καὶ οἵτινες νῦν ὁμοιάζουσιν ἐπαρκῶς πρὸς ἐγκαταλειμμένον ἄλσος. Αἱ δένδροστοιχίαι διατηροῦνται εἰσέτι, ἄριστα ἄλλως χαραχθεῖσαι, τὰ δὲ δένδρα ἄτινα ἠϋζήθησαν, μὴ συνδέοντα τὴν τύχην των πρὸς τὴν τῆς δυναστείας, ἀποτελοῦσιν ἱκανῶς σκιερὸν δασύλλιον. Τὸ χόρτον φύεται πανταχοῦ, ἀλλὰ δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν χλόην τῶν χωρῶν τῆς Ἑσπερίας· ἡ βλάστησις αὕτη εἶνε ἀγρία, τραχεῖα καὶ διαλείπουσα. Ὑψηλοὶ σμίλακες ταλαντῶσι τὴν ὀξείαν κορυφήν των ἐν μέσῳ πευκῶν, καὶ εἰς τὰς ἐξαίθρας, ὑπὸ τὰ ἀειθαλῆ δένδρα, περὶ τὰς ἀνθισμένους βάτους ἐφ' ὧν βομβοῦσι χιλιάδες μελισσῶν, συχναὶ βλέπει τις ὅσους ἔρποντας διὰ τῶν ὑψηλῶν ἀλοῶν. Τὴν ἄνοιξιν αἱ ἀνεμῶναι ἐκλάμπουσιν ἐρυθραί, ἰώδεις, κιτρινωπαί, ποικιλόχρωμοι, διαστίζουσιν τὰς λόχμας. Εἰς τὸν ὀρίζοντα διακρίνεται τὸ Πεντελικόν, πλησιέστερον δὲ τὸ βλέμμα εἰσδύει εἰς τὰς μελαινας κλεισωρείας τῆς Πάρνηθος· ὀπισθεν, αἱ Ἀθῆναι διαχέουσιν ἐν τῇ πεδιάδι τὴν πληθὺν τῶν λευκῶν οἰκῶν των.

Ἐνίοτε ὁμοίως δι' ὁδοῦ παραδόξως ἀνωμάλου καὶ πεπυρωμένης ὑπὸ τοῦ ἡλίου διευθύνονται πρὸς τὸν Ὑμηττόν, ὅστις ἐγκρύπτει ἐπὶ τῆς ἐν ταῖς φαλαῖς καὶ φαλακραῖς αὐτοῦ πτυχαῖς, χαρίεσσας τινὰς ὁάσεις. Ἡ μείζων καὶ δροσερωτέρα εἶνε ἡ φάραγξ τῆς Καισαριανῆς. Ἀνάγκη ν' ἀνέλθῃ τις πεζὸς ἢ ἑφιππος διότι αἱ ἄμαξαι κινδυνεύουσι νὰ θραύσωσι τοὺς ἄξονας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ κοίλου, τραχεοῦ καὶ πετρώδους δρόμου. Παροδεύων τις χαράδραν τὰ μάλα παρμεφερῇ πρὸς κρημνόν, ἐνθα φύονται ἀφθόνως αἱ δάφναι, φθάνει, κατὰ τὴν καμπήν τῆς ὁδοῦ, μεταξὺ τῶν κλιτύων ὅρους ἐκ σχιστολίθου, εἰς ἡμικυκλιοειδῆ κοιλάδα ἀποφράσσουσιν ὁλοσχερῶς τὸν ὀρίζοντα. Ἐνταῦθα εὐρίσκόμεθα ἐν τῷ μυστηριώδει κόλπῳ τοῦ ἄλσους, ἐντὸς δάσους ἐλαίων προαιωνίων· εἶνε ἡ πηγὴ τοῦ Ἰλισσοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἀνεγείρῃ αὐτόθι ναὸν ἀφιερωμένον ταῖς Νύμφαις, καὶ φαίνονται ἐτι τῇδε κακεῖσε κεκλιμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους συντρίμματα κιόνων. Ναῖσκος τις ἀνυψοῖ τὸ κωδωνοστάσιόν του παρὰ ταπεινὸν μοναστήριον. Τὸ ὕδωρ ἐκχέεται χαμηλοῦ τινος τοίχου, ὑπὸ κεφαλῇ κριοῦ ἐξ ἀρχαίου μαρμάρου. Τὸ ὕδωρ διὰ τῆς δροσερότητος, τῆς διαυγείας, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἐλαφρότητος αὐτοῦ καταθέλγει τὸν κεκοπιακότεν ὁδοιπόρον. Ἡ ἀνάπαυσις ὑπὸ τὴν ὠραίαν ἐκείνην σκιάν, ἐν τῇ σιγῇ τῇ ἀκαπτομένῃ ὑπὸ τοῦ ἁβματός τῶν πεττιγῶν

καὶ τῶν κωδωνίσκων τῶν ποιμνίων, εἶνε ἀληθὲς ἀπόλαυσις μετὰ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου. Νομίζει τις ὅτι τὸν ὑποδέχονται αἱ φιλόξενοι νύμφαι· αἱ Ναϊάδες καὶ αἱ Δρυάδες μειδῶσιν ἡμῖν διὰ τῶν κλάδων· αἱ μυθολογικαὶ μέλισσαι βομβοῦσιν ἐπὶ τῶν βάτων. Εἶνε αὐτόχρημα εἰδυλλιακὸν τοπίον. Ψιθυρίζω ἄκων τὰ *Βουκολικά* τοῦ Οὐεργιλίου· μοὶ φαίνεται ἐνίοτε ὅτι ἀκούω ἐγγύς μου τὰ διαλογικὰ ἄσματα τῶν ἀθανάτων ποιμένων ἐξηπλωμένων ὑπὸ τὰ φυλλώματα. Ὑπεράνω ὑψοῦνται αἱ τραχεῖαι δειράδες τοῦ Ὑμητοῦ, ἡλιοφαεῖς. Τὴν ἐσπέραν πάντα περιβάλλονται ὑπὸ ἰώδους σκιᾶς, ὃ δὲ ὁδοιπὸρος κατέρχεται τὰς κλιτύς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἔχων ἐπὶ τοῦ εὐρέος πανοράματος τῆς πεδιάδος, τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάσσης.

Πέραν τῶν τοποθεσιῶν τούτων — ἡδυνάμην δὲ καὶ ἄλλας ν' ἀναφέρω ἂν δὲν ἐφοβοῦμην μὴ φανῶ μονότονος ἀναμιμνήσκων τόσας σκιῶδεις φάραγγας διαρρεομένας ὑπὸ τοῦ Κηφισοῦ, — κεῖται ἡ Κηφισία, εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Πεντελικοῦ. Ἄλλοτε ἡ ἀπόστασις ἦτο ἱκανῶς μακρὰ, σήμερον ἄγει ἐκεῖσε ὁ σιδηρόδρομος.

Πρὶν ἢ φθάσωμεν, σταθμεύω ἐν Ἀμαρουσίῳ, ὥραίᾳ κωμπούλει ἡμικεκρυμμένη ἐντὸς τῶν δένδρων. Εἰς τῶν ἑκατομμυριοῦχων τῶν Ἀθηνῶν, καὶ — ὅπερ κάλλιον — εἰς τῶν εὐεργετῶν τῆς χώρας αὐτοῦ, ὃ κ. Συγγρός, κέκτηται μεγαλοπρεπῆ παράδεισον, κατὰφυτον πάσης μεσημβρινῆς βλαστήσεως καὶ διαρρεόμενον ὑπὸ πηγῆς πολυχέυμονος. Διέδραμον ἐκεῖ ἀληθῆ σύμφοτα δάση, διελαυνόμενα ὑφ' ἀμαξιτῶν ὁδῶν, λόχμας, σκιάδας. Ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐκείνην, δύναται τις ν' ἀψηφήσῃ τὸ θερινὸν θάλαπος — δὲν εἶνε δὲ μικρὸν τοῦτο· ἡ διακεκαυμένη ζώνη εἰσδύει ἐκεῖ μετὰ τινος συστολῆς. Ὀλίγω πορρωτέρω ἡ Κηφισία, ἀνοίγει τοὺς κομφοὺς δρόμους τῆς, ὧν ἑκατέρωθεν ἐγείρονται κομφαὶ ἐξοχικαὶ οἰκίαι περιβαλλόμεναι ὑπ' ἀνθοβριθῶν κήπων. Ἐν τῷ κέντρῳ πελωρία τις πλάτανος, περιώρυμος ἐν τῇ Ἀττικῇ — σύγχρονος πρὸς τὰς ἑλίας τοῦ ἱεροῦ ἄλσους, ὑψοῦται μονήρης ἐν στρογγύλῃ πλατείᾳ, καταχέουσα θελκτικὴν σκιάν. Παρὰ τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ἀλεξήλιον ὑψοῦνται αἰγίροι, ὄροφος φύλλων καὶ κλάδων, δασεῖα βλάστησις πλήρης φρικιάσεων τοῦ ἀέρος καὶ φωνῶν πτηνῶν. Ὑψηλά, διὰ τῶν ὀδοντωτῶν κορυφῶν, φαίνεται φωταυγὲς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ.

Περιπλανῶμαι εὐαρέστως ἐν Κηφισίᾳ εἰσδύων εἰς τοὺς κήπους, διαβαίνων τοὺς φραγμούς, διασκελίζων τὰ εὐρέα βυάκια, διερχόμενος τοὺς λειμῶνας καὶ τὰς ἀμπέλους καταρρύτους πάντοθεν. Εὐρίσκομαι ἐδῶ ἐν πλήρει ἐξοχῇ, ἐν μέσῳ ὑψηλῶν χόρτων. Οἰκίσκοι κρύπτονται ἐν ταῖς συστάσι· τὸ φῶς κατέρχεται διὰ

τῶν ἑλαιῶν λαμβάνον ἀνοικτόν τι πράσινον χρῶμα· τετράγωνοι δεξαμεναὶ ἀντανεκλῶσι τὰς ἀποχρώσεις τοῦ οὐρανοῦ· αἶγες τρώγουσιν ἰσχνούς θάμνους, ξανθοὶ ἀγελάδες ἀναμνηρυκῶνται ὑπὸ τὰς συκαμινέας καὶ ἐξαπλοῦνται ὑπὸ τὰς μύρτους καὶ τὰς ῥοδοδάφνας.

Ἄν θελήσῃ τις, βαίνων πέραν τῆς Κηφισίας, ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὄρος, τὸ Πεντελικὸν ἀνοίγει τὰ μεγάλα αὐτοῦ δάση, ὅθεν δύναται τις ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰ λατομεῖα τοῦ μαρμάρου, ἱερὰ προπύλαια ἀφ' ὧν ἐξῆλθον οἱ πλεῖστοι ναοὶ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἑλλάδος, ἐντεῦθεν δὲ μέχρι τῆς κορυφῆς τῆς πυραμίδος. Ἄν δὲ πλησιάζῃ τις, τοῦναντίον, πρὸς τὴν Πάρνηθα, προχωρεῖ μέχρι Τατοῖου, κειμένου ἐν τῷ κέντρῳ ὑψηλῶν δασῶν. Ἄλλοτε, μοὶ εἶπον, λησται *ἐλημέριαζον* εἰς τὰς ἀγρίας ἐκείνας κλεισσορέας, ὅπου ἦτο δυσχερὲς νὰ συλληφθῶσι, πολλὰ δὲ τῶν μαύρων ἐκείνων σπηλαιῶν εἶδον ὀμίλους, γραφικωτάτους ἴσως εἰς τὴν ὑπέρυθρον λάμψιν ὑπαίθριου πυρᾶς ἄλλ' ἐλάχιστον θάρρος ἐμπνέοντας εἰς τοὺς βραδύναντας διαβάτας. Οἱ λησται οὗτοι πολλῶ ἀκινδυνώτεροι βεβαίως τῶν βδελυρῶν τυχοδιωκτῶν τῶν ἡμετέρων πόλεως τῆς Ἑσπερίας, φαίνονται ἀπαρνηθέντες νῦν τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν. Τὰ δι' ἐλεφαντόδοντος κεκοσμημένα μακρὰ πυροβόλα εὐρίσκονται εἰσέτι, εἶνε ἀληθές, ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν νομάδων ποιμένων· τὰ πιστόλια καὶ τὰ ἐγχειρίδια ἀπαστράπτουσιν ἐνίοτε ἐν τῇ ζώνῃ ἀγαθοῦ τινος χωρικοῦ, τραχέος τὸ ἦθος, φοροῦντος ἐρυθρὸν φέσιον ἐπὶ κεφαλῇ, καὶ φουστάνελλαν ἢ ἐπενδύτην ἀμφιβόλου λευκότητος· ἄλλ' οὐδεὶς φόβος πλέον ὑπολείπεται. Αἱ περὶ ληστῶν διηγήσεις εἶνε παραδόσεις ἄλλων χρόνων. Ἐν τῇ τοποθεσίᾳ ταύτῃ τῇ ἄλλοτε φοβερᾷ, ἐν Τατοίῳ, εἰς τὴν κλιτὺν τοῦ δασώδους βουνοῦ, ὅπου εὐρηνται τὰ ἐρείπια τοῦ ἀρχαίου φρουρίου τῆς Δεκελείας, ἐσκῆνωσεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὥραϊον ἐξοχικὸν περίπτερον περικυκλούμενον ὑπὸ οἰκίσκων τινῶν, περιβαλλόμενον πάντοθεν ὑπὸ κήπων καὶ χλοερῶν λειμῶνων, δροσερὸν καὶ περικαλλὲς μονῆρες διαίτημα ἄξιον ἡγεμόνος ἐννοοῦντος τὰ θέλγητρα τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, σώφρονος δ' ἄμα ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτοῦ διαγωγῇ, ὑψοῦται ἐν μέσῳ τῶν ἄλλοτε ὀρμητηρίων τῶν ληστῶν. Ἐκαστον θέρος ὁ συνेतὸς καὶ προσηνὴς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος διέρχεται ἐκεῖ μὴνὰς τινας μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τιμηθεὶς ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ φιλοξενίας θὰ διατηρήσω εὐλαβῇ αὐτῆς ἀνάμνησιν. Ἄλλοτε ἦτο ἐπικίνδυνον ἐγχειρήμα ἡ διάβασις τοῦ δάσους τοῦ Τατοῖου· σήμερον εἶνε εἰς τῶν θελκτικωτάτων περιπάτων πρὸ πάντων τὴν νύκτα ὅταν οἱ δρόμοι καὶ ἡ ἀποκρημνὸς δίοδος λούωνται ὑπὸ τοῦ σεληνόφωτος.

Θέλετε νὰ ἐξέλθωμεν ὀλίγον τῆς ἀθηναϊκῆς

πιδιάδος παροδεύοντες τὰς κλιτύας τοῦ Ὑμη-
του ; Παρερχόμεθα τὸ Διόπεσι, ἔνθα θαυμάζο-
μεν ἐν τοῖς ἀμπελώσιν ἀρχαῖον λέοντα, καλλι-
στης τέχνης, ἐξ ὠραιότητος μαρμάρου, ἐρείπιον
ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἀνακεκλιμένον, καὶ ὅπερ θὰ ἡ-
χόμην νὰ στηθῇ ἐπὶ ὑποβάθρου. Προχωροῦμεν
μέχρι τοῦ Μαρκοπούλου καὶ ἀφικνούμεθα μετὰ
τετράωρον πορείαν εἰς τὰ μεταλλωρυχεῖα τοῦ
Λαυρείου. Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἡ χώρα αὕτη ἦτο
ἐρημος. Πάλαι αἱ Ἀθῆναι ἐξεμετάλλευον ἄρ-
γυρον, ἐξ οὗ διὰ τῆς ἐργασίας τῶν δούλων εἶ-
χον ἀξίαν λόγου πρόσδοον· ἀλλ' οἱ ἐργάται
τῶν τότε χρόνων ἤρκοοντο εἰς τὴν ἐκμετάλλευ-
σιν τῆς καθαρᾶς μεταλλίτιδος ἀπορρίπτοντες
τὴν ὑποστάθμην, ἐξ ἧς ἠγνόουν νὰ ἐξαγάγῃσι
τὸ μέταλλον· οὗτω λοιπὸν συνεσωρεύθησαν λό-
φοι πλήρεις λησμονηθέντος πλούτου. Ἐτέρωθεν
δὲ τὰ ἀρχαῖα μεταλλεῖα δὲν εἶχον ἐξαντληθῇ.
Δύο νοήμονες βιομήχανοι οἱ κκ. Ροῦ καὶ
Σερπιέρης ἀντιπρόσωποι γαλλικῆς ἐταιρείας,
κατιδόντες εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰ ἀρχαῖα φρέα-
τα στοιχεῖα μεγάλου πλούτου ἀνέλαβον τὴν ἐκ-
μετάλλευσιν αὐτῶν. Ἀντιπαρέρχομαι τὴν ἀφή-
γησιν τῶν δικῶν καὶ διπλωματικῶν περιπλο-
κῶν, αἵτινες ἐπηκολούθησαν. Ὁ κ. Ἰούλιος Φε-
ρύ, πρεσβευτὴς τότε ἐν Ἀθήναις ἐπεράτωσε
μετὰ μεγάλης δεξιότητος τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην·
ἐπῆλθε συμβιβασμός τις· καὶ αἱ μὲν σκωρίαὶ
ἐπεδικάσθησαν εἰς ἐλληνικὴν τινα ἐταιρείαν, τὰ
δὲ ἀρχαῖα μεταλλεῖα εἰς τοὺς κκ. Ροῦ καὶ
Σερπιέρην· τὰ δύο ἐργοστάσια λειτουργοῦσιν
ἐκτοτε ἐπικερδῶς. Χωρίον, Ἐργαστήρια κλη-
θέν, ἐκτίσθη ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῶν.

Ἐπεσκέφθην τὰ ἐργαστήρια ταῦτα, ἅτινα
διατελοῦσιν ἐν πλήρει συμποσίᾳ. Αἱ σκωρίαὶ
ἐκβάλλουσιν ὅ,τι περιέχουσιν ἐκθλιβόμεναι ὑπὸ
ἰσχυρῶν μηχανημάτων, καὶ τὴν νύκτα ἔτι, ὑπὸ
τὸ ἤλεκτρικόν φῶς· εἰς δὲ τὸ μεταλλεῖον φέρει
περίεργος καὶ ἐνδιαφέρουσα ὑπόγειος κἀθοδος.
Δίκτυόν τι μὲ κατεβίβασεν εἰς τὴν καταβόθραν
ἐκείνην, ἥτις ἀναμιμνήσκει τὴν κατάβασιν τῶν
ἐπικῶν ἡρώων εἰς τὴν κόλασιν· εἰς βάθος ὀγδο-
ήκοντα μέτρων ὑπάρχουσιν εὐρεῖαι αἶθουσαι ὥς
ἐλάξουσιν ὑψιθόλους αἱ σκαπάναι τῶν ἀρχαίων
μεταλλωρύχων, εἴτα δὲ μεγάλοι διάδρομοι ἐν
οἷς ἐκτελοῦνται αἱ νεώτεραι ἐργασίαι. Τὸ χῶ-
μα ἐνέχει ἀργυροῦχον μόλυβδον καὶ πρὸ πάντων
καλαμίνην. Ἐν ταῖς στοαῖς ἐκείναις, αἵτινες φω-
τίζονται ὑπὸ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός τῶν λυχνιῶν,
ἀναπνέομεν πνιγρὰν θερμότητα, βλέπομεν δὲ
παρερχομένους τοὺς ἐργάτας κεκαλυμμένους ὑπὸ
μαύρης κόνεως. Ἀκουσίως, ἡ ψυχὴ ἀνησυχεῖ,
εἰς τὰ βάθη τῶν πενήθμων ἐκείνων διαδρόμων.
Συγκινοῦμεθα πρὸ τῆς τραχείας καὶ σκοτίας
ἐκείνης ἐργασίας. Ἐκεῖ κάτω εἶνε πλουτώνιός τις
Παρθενῶν, Ἀχρόπολις τις κατ' ἐναντίαν διεύ-

θυνσιν, θαυμασία ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ βάθους.
Νομίζει τις ὅτι ὑποχθόνιοι δαίμονες ἔσκαψαν
τὸν ζοφερὸν ἐκείνον χώρον, ἐν ᾧ οἱ θεοὶ τοῦ φω-
τός ἀνίδρουν τοὺς ναοὺς αὐτῶν ὑπὸ τὸν κυανοῦν
οὐρανόν. Εἴμεθα ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἡφαίστου,
μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐκ τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Ζωηρὰν
ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡμῖν ἡ ἀντίθεσις τοῦ πενήθ-
ρου σκότους καὶ τῆς ἐναερίου αἴγλης. Αἰσθανό-
μεθα ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς μετὰ τὴν περιπλάνησιν
ἐν τῇ νυκτί, φωτιζομένη ὑπὸ τῶν ταλαντωμέ-
νων λυχνιῶν τῶν μεταλλωρύχων, ἐπαναβλέ-
ποντες τὸ ὑπαίθριον μειδιῶν φῶς καὶ τὰς ἀ-
κτῖνας τοῦ ἡλίου.

Μιᾶς ὥρας ἀμαξοπορεία ἤγαγεν ἡμᾶς ἀκο-
λούθως εἰς τὸ Σούνιον. Ἐνταῦθα κατακλυζόμε-
θα ὑπὸ τοῦ κυανοῦ τοῦ διαστήματος καὶ τῆς
θαλάσσης. Διὰ μέσου σπάρτων καὶ βάτων, βρά-
χων καὶ μαρμαρίνων συντριμμάτων, ἀναρριχώ-
μεθα εἰς ὑψηλὸν λόφον· ἀνερχόμεθα εἰς τὴν κο-
ρυφήν, δηλαδὴ πρὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ὅστις
ὑπέρκειται τῶν κυμάτων. Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου,
γενομένου περικλεοῦς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ μονήρων
μελετῶν τοῦ Πλάτωνος, ὑπολείπονται ἔνδεκα
λευκοὶ κίονες, ἐκ μαρμάρου γαλακτώδους, ὧν ὁ
τῆς ἀκτῆς ἄνεμος ἀπέτριψε τὰς ραβδώσεις. Ἐπὶ
ἐνὸς τούτων ὁ Βύρων ἐχάραξε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
πάντες οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδος ἔρχονται πρὸς
εὐλαβῇ ἐπίσκεψιν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα
ἐρείπια. Ἐμείνα ἐπὶ μακρὸν διανοοῦμενος τὸν
θεῖον φιλόσοφον, ὅστις ἐκεῖ διεώρα τὰς αἰωνίας
ιδέας περὶ τῶν φθαρτῶν πραγμάτων· ἐκάθησα,
ὡς ἐκεῖνος, ἐπικαλούμενος τὴν σκιὰν αὐτοῦ,
ἐπὶ τοῦ ὑπερκρεμαμένου τοῦ Αἰγαίου πελάγους
ἀνδρῶν· ἡ τραχεῖα ἀκτὴ εἶνε ὑψηλὴ καὶ
ἀπορρώξ. Τὰ διαυγῆ ὕδατα πλῆττουσιν ἀπαύ-
στως τὴν πλήρη ὑφάλων βάσιν αὐτῆς. Πρὸ τοῦ
βλέμματός τοῦ ἀπέραντον διάστημα βυθίζεται
εἰς συγκεχυμένον φῶς· εἶνε τὸ ὠραιότερον ὄνει-
ρον θερινῆς νυκτός.

Ἄν δὲ ἀπὸ λέμβου ἴδῃτε τὸ ἀκρωτήριον καὶ
τοὺς κίονας ὑψούμενα πρὸ ἡμῶν, ἡ ἐντύπωσις
εἶνε μείζων ἔτι ἴσως. Ἡ ἀμαυρὰ λευκότης τῶν
μαρμάρων συγχέεται τῷ κυανῷ ὡς μαγευτικὴ
ὀπτασία· μοι φαίνεται ὅτι βλέπω τὰ φαντά-
σματα τῶν Ὀλυμπίων θεῶν ἐν αἴγλῃ ἀποθεώ-
σεως. Τὰ ἀκτινοβολοῦντα ταῦτα ἐρείπια λα-
λοῦσιν ἡμῖν περὶ ἀθανασίας· αἱ ἀόρατοι οὐσίαι
τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ καλοῦ, ὑπερί-
πτανται τοῦ μυστηριώδους τούτου ὑποβάθρου,
ὅπου συναντῶνται πᾶσαι τῆς θαλάσσης αἱ
πνοαί, καὶ πᾶσαι τοῦ οὐρανοῦ αἱ ἀκτινοβολίαι.
Ὁ ἱερὸς οὗτος χώρος εἶνε ὄντως ἐν τῶν ἀσύλων
τῆς ψυχῆς, ἐν τῶν μερῶν ἐν ᾧ ἀναπαύεται τὸ
διατρέχον τὰς ἀβύσσους πτερωτὸν πνεῦμα, σκο-
πιά τις τοῦ ἀπείρου.

Ἐπανέλθωμεν συγκεκινημένοι, ἡττηθέντες,

κατακτηθέντες αὖθις ὑπὸ τοῦ ἰδανικοῦ τοῦ Παρθενῶνος· διὰ τῆς ἀγίας φύσεως ἀνευρίσκομεν μετ' εὐλαβοῦς χαρᾶς τὴν αὐτὴν ζῶσαν ἀλήθειαν ὑπὸ τὰ Προπύλαια. Ἐπανερχόμενοι εἰς Ἀθήνας θὰ ἐπανεύρωμεν αὖθις τὴν ὀνειροπόλησιν τοῦ Σουνίου. Καὶ ἂν θέλετε νὰ ἐπανιδήτε καὶ πάλιν τὸν Πλάτωνα, ἀλλ' οἰκείως πλέον, ὑπάγετε ἡμέραν τινά, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ν' ἀναζητήσετε αὐτὸν ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ πεδίῳ, ἐν μέσῳ δένδρων τινῶν καὶ διεσκορπισμένων κiónων· θὰ εὕρητε ἐκεῖ, οὐ μακρὰν τοῦ ξηροῦ λόφου ὅπου ὑψοῦνται οἱ τάφοι τοῦ Ὀδοφρείδου Μυλλέρου καὶ τοῦ Καρόλου Λενορμάν, μικρὸν περίβολον, ἀγροτικὸν οἰκίσκον περιβαλλόμενον ὑπὸ φυλλώματος· δὲν εἶνε τίποτε· ἀλλ' ἡ παράδοσις τοποθετεῖ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ τοὺς κήπους τοῦ Ἀκαδήμου. Ἀπλῇ ἀγροικίᾳ εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ ἀμπελώνων· εἰρείπια τινὰ μαρμαῦρου εἰσὶν ἐντεταχισμένα εἰς κεκονιαμένον τοῖχον. Οὐδέν τις σχεδὸν βλέπει· μόνον δ' ἀναμνησκεται ἐν τῷ περιπάτῳ τούτῳ· ἀλλ' οἶαι ἀναμνήσεις εἶνε αὗται! Ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ Πλάτων συνδιελέγετο μετὰ τῶν μαθητῶν του; Τὸ ἥρεμον καὶ χλοάζον τοῦτο τοπίον ἐξετείνετο πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ γαληνίου τὴν ψυχὴν φιλοσόφου; Οἱ χωρικοὶ φαίνονται ἐκπλητόμενοι ἐπὶ τῇ θεᾷ ἡμῶν, ἀλλ' αἱ φιλοσοφικαὶ σκιαὶ μειδιῶσιν ἡμῖν ἐκ τοῦ ἄλσους καὶ νομίζω ὅτι ἀκούω τὴν ἡχὴ τῆς φωνῆς τοῦ φιλοσόφου ἐν τῇ φρικιάσει τῶν σμιλάκων καὶ τῶν ἐλαίων.

Ἄς θεωρήσωμεν νῦν τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Λυκαβητοῦ, ὅστις ἀνυψοῖ παρ' αὐτὰς τὰς Ἀθήνας τὴν ὀξείαν κορυφὴν του, ὑψηλότερος τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ δρόμος εἶνε τραχὺς καὶ ἡ ἀνάβασις δυσχερής. Ἡ ἀτραπὸς ἐχαράχθη ἐν τῷ βράχῳ. Τὸ βουνὸν ἐπιστέφεται ὑπὸ στενοῦ ὁροπεδίου ἐν ᾧ ἐκτίσθη ναῖσκος. Ἐκεῖθεν τὸ βλέμμα ὑμῶν ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν τοπίων, ἅτινα διεδράμομεν, τῶν δύο Φαλῆρων, τοῦ ὀφιοειδῶς περιελισσομένου εἰς τὴν πεδιάδα μεγάλου δάσους, τῶν ῥωγμῶν τοῦ Ὑμηττοῦ, καὶ τῶν συνδένδρων ἐν τῷ μεταξὺ λεκανοπεδίων, τῶν πέριξ τοῦ Πεντελικοῦ, τῶν περιεζωσμένων ὑπὸ θάμνων, συκαμινεῶν καὶ ἄλσων χωρίων, τῆς Κηφισίας, καὶ πέραν, μακρὰν τοῦ Τατοῖου, καὶ τῆς Πάρνηθος βυθιζομένης εἰς τὸ φαῖον κυανοῦν τοῦ ὀρίζοντος. Ὁ ἥλιος κατέρχεται ἡρῆμα πρὸς τὴν θάλασσαν περιαυγάζων τὰ ὄρη τῆς Κορίνθου. Ὁ Κιθαιρὼν γνοφούται, καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἀνυψοῦται συγκεχυμένος ψιθυρὸς σθεννύμενος κατὰ μικρὸν ἐν τῇ σιγῇ ἡρεμίας τῆς νυκτός.

A.

ΑΛΦΡΕΔΟΣ ΚΡΟΥΠ

Ὁ «βασιλεὺς τῶν κανονίων» ἀπέθανεν. Μετὰ μακρὸν βίον, ὃν κατηνάλωσε τελειοποιῶν τὸ ὑλικὸν τοῦ πολέμου, ἀπῆλθε τοῦ κόσμου τούτου εἰρηνικῶς, ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τῆς λαμπράς αὐτοῦ ἐπαύλειος παρὰ τὸ Ἑσπεν. Ἡ Ἀγγλία ἦτο ἡ γῆ τοῦ σιδήρου, ὁ δὲ Κρούπ ἀνέπτυξε τὰς ἀρετὰς τοῦ χάλυβος. Ὡρμήθη ἐκ σμικρῶν. Κατ' ἀρχὰς αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς του συνειργάζοντο μετὰ τῶν ὀλίγων ἐργατῶν, οὓς ἐπησχόλουν, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῶν κληροδοτηθὲν μικρὸν χυτήριον σώζεται ἐν μέσῳ τοῦ κολοσσίου καταστήματος τοῦ Ἑσπεν, δεικνύον τὸ σπέρμα, ἐξ οὗ ἀνεπτύχθη ὁλος ὁ ὄργανισμός. Ἐν ἀρχῇ ὁ Κρούπ παρῆγεν ἀπλῶς τέλειον χάλυβα προσαρμολόμενον εἰς πᾶσαν χρῆσιν. Ἀλλ' ἐκυφορεῖτο ἐν τῇ πυροβολικῇ τέχνῃ μεταβολή, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ ἐπιδράσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιχειρηματίου Γερμανοῦ ἐργοστασιάρχου. Τὰ τελειοποιηθέντα ὅπλα τοῦ πεζικοῦ ἐβαλλον εἰς μεγάλας ἀποστάσεις, καθίστατο δ' ἀναπόφευκτος καὶ ἡ ἀνακαίνισις τοῦ πυροβολικοῦ. Τὰ ἐκ σιδήρου καὶ ὀρειχάλκου εὐπρόσωπα τηλεβόλα, ἅτινα ἔρριπτον στρογγύλας σφαίρας ἐν Οὐατερλώ, δὲν ἀνταπεκρίνοντο πλέον εἰς τὰς ἀνάγκας. Ὁ πεζὸς ἐδέσποζε καὶ ὁ πυροβολητής, ἵνα τηρήσῃ τὴν προσήκουσαν θέσιν, ὥφειλε νὰ βελτιώσῃ τὰ ἐργαλεῖά του, ἐπεκαλέσθη δὲ πρὸς τοῦτο τὴν ἀρωγὴν τοῦ μηχανικοῦ καὶ τοῦ μεταλλουργοῦ. Ἀπητεῖτο νὰ εὕρεθῇ τὸ κατάλληλον μέταλλον καὶ ὁ κατάλληλος μηχανισμός. Τὸ μέγα τηλεβόλον, ὅπερ περιλαμβάνει σάκκον πυρίτιδος καὶ ἐκσφενδονίζει εἰς ἀπόστασιν 8 — 9 μιλίων μύδρον ἔχοντα βάρος τόνου, δὲν ἐπενοήθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἐζητεῖτο χάλυψ πρὸς κατασκευὴν ραβδωτῶν τηλεβόλων. Ὁ μέγας ὄγκος τοῦ σφυρηλάτου χάλυβος, ὃν ἐπεμψεν ὁ Κρούπ εἰς τὴν λονδίνειον Ἐκθεσιν τοῦ 1851, ἦτο ὁ προάγγελος τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν. Παραδόξως ἡ τελικὴ ἐπιτυχία ὀφείλεται εἰς σφάλμα περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πρώτων τηλεβόλων. Ἐπιστεύετο τότε ὅτι χαλύβδινον τηλεβόλον ἔπρεπε νὰ ἦναι μονοκόμματον, δὲν ἐθεωρεῖτο δὲ δυνατόν νὰ συναπαρτιζέται ἐκ διαφόρων τεμαχίων. Ὁ Τσάρς, θέλων ραβδωτὰ τηλεβόλα καὶ φρονῶν ὅτι ὁ χάλυψ ἦτο τὸ κατάλληλον μέταλλον, συνωμολόγησε μετὰ τοῦ Κρούπ μέγα συμβόλαιον περὶ προμηθείας ὑλικοῦ. Τὸ Ἑσπεν ἐχορήγει τὸ μέταλλον, ἡ δὲ Ῥωσσία ἐχάλευε τὰ τηλεβόλα. Ἀλλὰ τὰ ὅπλα διεβρῆγγύνοντο ταχέως, καὶ ἡ μὲν Ῥωσσία ἐμέμφετο τὸ μέταλλον, ὁ δὲ Κρούπ τοὺς ὀλοποιούς. Τὸ φάρμακον εὕρεθι ἐν ἄλλῳ τρόπῳ κα-